

Nr 37.

Utlåtande i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående grunder för skattelindring åt synnerligt skattetyngda kommuner m. m.

(5:e avd.)

I propositionen nr 1 har Kungl. Maj:t under sjunde huvudtiteln, punkten 63, föreslagit riksdagen att, i avbidan på särskild proposition i ämnet, till Bidrag till skattetyngda kommuner för budgetåret 1951/52 beräkna ett förslagsanslag av 5 000 000 kronor.

Därefter har Kungl. Maj:t i propositionen nr 44, under återopande av bilagt utdrag av statsrådsprotokollet över finansärenden för den 19 januari 1951, föreslagit riksdagen att *dels*, med godkännande av i propositionen angivna grunder för skattelindring åt synnerligt skattetyngda kommuner, be- myndiga Kungl. Maj:t att i huvudsaklig överensstämmelse med ett såsom bilaga B vid propositionen fogat författningsutkast utfärda föreskrifter i ämnet, *dels ock* under sjunde huvudtiteln å riksstaten för budgetåret 1951/52 till Bidrag till skattetyngda kommuner anvisa ett förslagsanslag av 6 000 000 kronor.

I propositionen föreslås nya grunder för understöd åt skattetyngda kommuner (skattelindringsbidrag). De nya grunderna äro utformade efter riktlinjen, att bidragen skola för de skattetyngda kommunerna motväga verkningarna av bristen på skatteunderlag. Antalet skattekronor per invånare i en kommun skall sålunda enligt förslaget vara avgörande både för kommunens rätt till ordinarie skattelindring och för den procentsats, varmed bidrag utgår till kommunen. Ordinarie bidrag skall utgå endast till sådana kommuner, vilkas beräknade skattetryck överstiger 11 kronor per skattekrona och vilkas skatteunderlag per invånare understiger en viss för varje år fastställd siffra, gränsunderlaget. Genom att gränsunderlaget fastställs efter medelskatteunderlaget per invånare för rikets landskommuner vid föregående års taxering innefattar systemet en automatisk anpassning efter den allmänna inkomstnivåns förändringar. Utdebiteringsgränsen, 11 kronor, har bestämts i anslutning till grunderna för ortsavdragsreformen. Vidare tillgodoses önskemålet om fastställande av bidragen i förväg, så att definitiva belopp kunna upptagas i kommunernas utgifts- och inkomststater.

Inledning.

En översyn av grunderna för skatteutjämningsunderstöden till skattetyngda kommuner har länge stått på dagordningen. I olika sammanhang har riksdagen gjort framställningar i ämnet.

1935 års riksdag (skriv. nr 298) anhöll sålunda om undersökning rörande sådan ändring i den ännu gällande förordningen den 16 december 1927 angående understöd av skatteutjämningsmedel åt synnerligt skattetyngda kommuner att vid beräkning av skattetrycket behörig hänsyn skulle tagas till kommunernas utgifter för folkpensioneringen. Nämda skrivelse överlämnades åt den av Kungl. Maj:t den 24 januari 1936 tillsatta kommunal-skatteberedningen för att tagas i övervägande vid fullgörande av beredningens uppdrag. — Vidare ha 1947 och 1949 års riksdagar i anledning av vissa motioner i ämnet framhållit (skriv. nr 7) såsom angeläget, att förslag till ändrade grunder för den kommunala skatteutjämningsgrunden utan onödigt uppskov förelades riksdagen. Dessa riksdagens uttalanden torde få ses mot bakgrunden av det hos Kungl. Maj:t sedan år 1943 liggande förslag till nya grunder för skatteutjämningsgrunden, som efter flerårigt utredningsarbete framlagts av nyssnämnda *kommunalskatteberedning* (SOU 1943: 43).

Sedan chefen för finansdepartementet med stöd av Kungl. Maj:ts bemyndigande den 2 december 1949 tillkallat expeditionschefen i finansdepartementet *O. H. Klackenborg* och sekreteraren hos Svenska landskommunernas förbund *S. Järdler* med uppdrag, bland annat, att i samråd med den jämlikt Kungl. Maj:ts bemyndigande den 25 februari 1949 tillsatta ortsavdragskommittén göra en översyn av grunderna för skatteutjämningsunderstöd åt synnerligt skattetyngda kommuner, har slutligen 1950 års riksdag (skriv. nr 7), vid avslag på två motioner om viss modifikation i gällande grunder för skatteutjämningsunderstöden, erinrat om den av departementschefen tillsatta utredningen och uttalat en förväntan att förslag i ämnet snarast möjligt skulle föreläggas riksdagen.

Nyssnämnda utredningsmän, vilka antagit benämningen *kommunala skattelindringsutredningen*, ha med skrivelse den 5 april 1950 framlagt betänkande med förslag till nya grunder för skattelindring åt synnerligt skattetyngda kommuner. I skrivelsen har tillika i anledning av det anbefallda samrådet med ortsavdragskommittén anmälts, att kommittén lämnat sin avslutning till huvudgrunderna i det föreslagna systemet.

Skattelindringsutredningens betänkande har varit föremål för remissbehandling och ytterligare överväganden i finansdepartementet. I propositionen anmäles nu utredningens förslag till nya grunder och yttranden däröver.

att lösa skatteutjämningsproblemet angrep beredningen frågan om grunderna för skatteutjämningsbidragen. I propositionen beröras beredningens framställning och förslag endast beträffande skatteutjämningsfrågan i inskränkt bemärkelse (s. 12—21). Remissyttrandena över beredningens förslag redovisas å s. 22—26 i propositionen.

Kommunala skattelindringsutredningens förslag.

Huvudlinjerna i förslaget.

Kommunala skattelindringsutredningen har framhållit, att dess i samråd med ortsavdragskommittén framlagda förslag i huvudsak avsett en teknisk omläggning av grunderna inom ramen av nu gällande kommunala skattesystem, dock med anpassning efter den höjning av ortsavdragen och det särskilda statsbidraget till kommunerna i anledning därav, som beslutats av 1950 års riksdag.

I propositionen lämnas först en översikt över huvudlinjerna i förslaget; därefter behandlas dess olika delar och motiven till dessa.

Av utredningen framlagt utkast till förordning angående bidrag till skattelindring åt synnerligt skattetyngda kommuner har fogats såsom bilaga B till statsrådsprotokollet.

Vid översynen av grunderna för skatteutjämningsunderstöd åt skattetyngda kommuner har förutsatts, att ifrågavarande statsbidrag — här kallade skattelindringsbidrag — i framtiden skola i princip fylla ungefär samma syfte som de nuvarande understöden, nämligen att av hänsyn till rättvisans och billighetens krav lindra skattetrycket för skattetyngda kommuner och därigenom minska de ojämnheter i det kommunala skattetrycket, som trots olika åtgärder i utjämnande syfte kvarstå för ogynnsamt ställda kommuner.

Vid utformningen av grunderna har utredningen liksom kommunalskatteberedningen eftersträvat att komma fram till ett system, som bättre än det nuvarande tillgodoser kommunernas av ogynnsamma förhållanden betingade behov, sådana dessa behov framgå av objektivt fastställbara faktorer, vilka kommunerna icke eller endast i ringa grad kunna påverka. Skatteunderlaget per invånare har därvid ansetts ge ett bättre och mera tillförlitligt uttryck för den skiftande ekonomiska bärkraften olika kommuner emellan än utdebiteringens höjd. *Riktlinjen för det nya systemet* kan måhända i högre grad än för beredningens förslag sägas vara, att *skattelindringsbidragen skola för de skattetyngda kommunerna motväga verkningarna av bristen på skatteunderlag*. Antalet skattekronor per invånare i en kommun blir sålunda avgörande icke endast för om kommunen skall vara berättigad till ordinarie skattelindring utan även för den procentsats, varmed bidrag utgår till kommunen.

Utnyttjandet av skatteunderlaget som norm har mot bakgrunden av det sista decenniets förskjutningar i penninginkomsterna ansetts böra föranleda

en sådan utformning av systemet, att detta innefattar en automatisk anpassning efter den allmänna inkomstnivåns förändringar.

Vidare har i det nya systemet tillgodosetts det genom källskattereformen accentuerade önskemålet om en bestämning av skatteutjämningsbidragen i förväg, så att definitiva belopp kunna upptagas i kommunernas utgifts- och inkomststater. Härigenom erhålla kommunerna större möjligheter att planera på egen band samtidigt som den kommunala sparsamheten befordras.

Huvudgrunderna kunna i korthet angivas på följande sätt.

Ordinarie bidrag skall utgå endast till sådana skattetyngda kommuner, vilkas skatteunderlag per invånare understiger en viss för varje år fastställd siffra, gränsunderlaget. Det antal skattekronor, varmed kommunens aktuella skatteunderlag understiger gränsunderlaget, utgör kommunens *brist på skatteunderlag*, vilken i sin tur bestämmer bidragsprocenten.

Gränsunderlaget är rörligt med medelskatteunderlaget för rikets landskommuner och ligger en viss procent under detta medelskatteunderlag. För kommuner i allmänhet motsvarar gränsunderlaget 75 procent av medelskatteunderlaget per invånare för rikets landskommuner vid föregående års taxering. För kommunerna i Norrbottens län samt andra kommuner, vilka Kungl. Maj:t på grund av likartade förhållanden finner skäligen böra med dem jämföras, utgör gränsunderlaget dock 80 procent av samma medelskatteunderlag.

I syfte att vid vikande konjunkturer öka effektiviteten av hjälpen åt kommunerna ha gränsunderlagen — med vilka kommunernas aktuella skatteunderlagssiffror skola jämföras vid bidragsprocentens bestämmande — anslutits till föregående års medelskatteunderlag för rikets landskommuner. En sådan eftersläpning medför även påtagliga administrativa fördelar. Med hänsyn till de risker, som vid exceptionella årliga inkomstförskjutningar kunna följa med eftersläpningen, har Kungl. Maj:t enligt förslaget bemyndigats att, när särskilda skäl därtill äro, begränsa densamma genom att bestämma gränsunderlaget i närmare anslutning till det aktuella medelskatteunderlaget.

Utdebiteringsgränsen mellan skattetyngda och andra kommuner har vid uppbyggandet av systemet satts vid en sammanlagd kommunal utdebitering av 10 kr/skr. Denna gräns överensstämmer formellt med den nuvarande men innebär reellt en sänkning, enär dels det nuvarande s. k. 5:50-villkoret föreslås slopat och dels vissa kommunala utgifter, för vilka avdrag nu göras, skola inräknas bland de bidragsberättigade utgifterna. Den angivna gränsdragningen gäller dock endast i avseende å utdebiteringar på basis av nuvarande kommunala ortsavdrag. I anslutning till den av riksdagen beslutade höjningen av dessa har såsom framgår av det följande förutsatts en förskjutning av gränsen uppåt med 1 krona. Utdebiteringsgränsen har sålunda föreslagits till 11 kronor.

Bidragsprocenten skall enligt förslaget stå i viss proportion till den andel, som vederbörande kommuns brist på skatteunderlag (i skr/inv.) utgör

av gränsunderlaget. Om gränsunderlaget exempelvis är 12 skr/inv. och kommunens skatteunderlag 9 skr/inv., utgör dess brist på skatteunderlag 3 skr/inv. och nämnda andel följaktligen $\frac{3}{12}$, eller 25 procent. Skattelindring skall i sådant fall utgå med 25 procent av den del av utdebiteringen, som ligger mellan nyssnämnda utdebiteringsgräns, 11 kr/skr, och 13 kr/skr. I den mån den beräknade utdebiteringen överstiger 13 kr/skr, utgår skattelindringsbidrag med dubbla procentsatsen i skikten över 13 kr/skr. Denna fördubbling av procentsatsen har ansetts nödvändig för att bereda de sämst ställda kommunerna erforderlig hjälp.

För att icke äventyra kommunernas intresse av att hålla sig inom ramen av sparsam hushållning har bidragsprocenten maximerats så, att den icke någonsin må överstiga 80 procent. Även om vetskapen att en femtedel av varje utgiftsökning måste bäras av de egna kommunmedlemmarna i och för sig icke kunde anses tillräcklig för att avhålla kommuner i gemen från att besluta onödiga utgifter, har utredningen ansett en så högt liggande maximering godtagbar med hänsyn till de garantier, som det föreslagna systemet i övrigt innefattar.

I syfte att bringa hjälp åt kommuner, som på grund av speciella omständigheter råkat i trångmål, skall Kungl. Maj:t, liksom för närvarande, äga rätt att bevilja *extra bidrag* i form av högre belopp än vad enligt de fastställda reglerna skulle ha utgått samt att medgiva understöd även i fall, då en kommun icke uppfyller de föreskrivna förutsättningarna för ordinarie bidrag. Det sammanlagda belopp extra bidrag, som av Kungl. Maj:t må beviljas, föreslås icke få överstiga en femtedel av det sammanlagda beloppet av ordinarie skattelindring för året. I gällande förordning är beloppet begränsat till 3 milj. kr.

Beträffande övriga villkor för åtnjutande av skattelindringsbidrag innebär förslaget i överensstämmelse med kommunalskatteberedningens förslag upphävande av nu gällande villkor dels om högt skattetryck i medeltal under tre år, dels ock om en utdebitering å 5,50 kr. för fattigvård, barnavård, skola och kyrka samt vidare upphävande av bestämmelsen om inverkan av låg fastighetstaxering på rätten till skattelindring. Därjämte förordas, att vid bestämmandet av det skattetryck, som skall utjämnas, någon principiell begränsning icke längre skall göras till annuiteter enbart för vissa ändamål. I fråga om beräkning av bidrag för avsättningar till kommunala fonder anses nuvarande praxis böra upprätthållas.

I avseende å rätt till skattelindringsbidrag förordas principiell likställighet mellan landskommuner och städer. Bidragsprocenten för municipal-samhällen samt församlingar, som omfatta del av kommun, m. fl. kommunala samfälligheter, skall — till skillnad från kommunalskatteberedningens förslag — bestämmas efter den borgerliga primärkommunens skatteunderlag per invånare.

* Beträffande *förfarandet* vid tilldelning av skattelindring föreslås icke några större ändringar i gällande ordning. Skattelindring skall alltså icke såsom kommunalskatteberedningen förordat beviljas av en särskild nämnd

utan av Kungl. Maj:t i statsrådet. Utredningen har dock ifrågasatt, om en rådgivande nämnd möjligen bör inrättas.

Kostnaderna för det föreslagna skattelindringsystemet ha beräknats för närvarande icke mera avsevärt överstiga kostnaderna för nu utgående skatteutjämningsunderstöd, men systemet innefattar möjligheter till en effektiv och snabb vidgning av hjälpen vid en nedgång i konjunkturerna.

Skattelindringsutredningen har emellertid framhållit, att om statsmedel i väsentligt större omfattning än hittills framdeles kunde ställas till förfogande för den kommunala skatteutjämnings — vilket för utredningsmännen syns vara ett angeläget önskemål — det föreslagna systemet borde efter vissa justeringar, som icke beröra dess grundvalar, kunna utnyttjas såsom ett tjänligt instrument för den önskade rikligare bidragstilldelningen. Vid en avveckling av det provisorium, som de särskilda kommunbidragen i anledning av ortsavdragsreformen torde innebära, har utredningen förmenat, att en sådan ökning av skatteutjämnings bleve erforderlig.

Remissinstanserna ha i stort sett godtagit huvudlinjerna i det föreslagna skattelindringsystemet (prop. s. 29—35).

Departementschefen har för egen del anfört följande.

»Såväl kommunalskatteberedningen som kommunala skattelindringsutredningen har hävdad, att ifrågavarande understöd i främsta rummet böra för skattetyngda kommuner motväga verkningarna av deras brist på skatteunderlag. Jag delar denna uppfattning. Skattelindringsutredningen har i sitt system för ordinarie skattelindring fullföljt tankelinjen på ett sådant sätt, att både rätten till bidrag och den procent, varmed bidrag utgår, gjorts beroende av kommunens skattekrontal per invånare. Skattelindring skall sålunda enligt förslaget icke utgå till kommuner, vilkas skattekrontal per invånare överstiger vissa för varje år fastställda gränser, kallade gränsunderlag. Dessa gränsunderlag skola enligt förslaget växla med landskommunernas genomsnittliga skatteunderlag per invånare. Bidragsprocenten skall stå i direkt proportion till kommunens brist på skatteunderlag, det vill säga det antal skattekrontal per invånare, varmed gränsunderlaget överstiger kommunens skattekrontal. Till de kommunala kostnaderna tages i systemet hänsyn i första hand såtillvida, att bidrag skall utgå endast till kommuner, vilkas utdebitering överstigit viss utdebitering, 11 kronor per skattekrona, och att bidrag erhålles med fastställd bidragsprocent utav det belopp, varmed det beräknade skattetrycket i kommunen överstiger nämnda utdebiteringssiffra. Härjämte ha kostnadsolikheterna beaktats genom viss dyrorts-differentiering till förmån för Norrbottenskommunerna och därmed likställda kommuner, vilket är en fråga, som jag behandlar i ett senare sammanhang. Slutligen innefattar sättet för bidragsprocentens bestämmande även ett beaktande av vissa kostnader.

Remissmyndigheterna ha ju numera i allmänhet godtagit tanken på skatteunderlaget per invånare som grundpelaren i systemet. Vid remissen av

kommunalskatteberedningens förslag voro meningarna som framgår av föregående avsnitt avsevärt mera delade. I några fall har emellertid även nu viss principiell tvekan kommit till uttryck, dock utan att systemet avstyrkts. Riksräkenskapsverket samt länsstyrelserna i Blekinge och Västerbottens län ha sålunda antytt, att kostnadssynpunkten måhända borde i högre grad ha beaktats. Riksräkenskapsverket ifrågasätter rättvisan i att två kommuner med samma höga utdebitering skulle få olika stora bidrag, beroende på om huvudorsaken till skattetungan vore övernormala kostnader eller under normalt skatteunderlag. Länsstyrelsen i Västerbottens län gör för sin del en jämförelse mellan två kommuner med lika skattekrontal per invånare, av vilka den ena har ett relativt litet antal skattebetalare och ett relativt större antal barn och åldringar än den andra kommunen, och finner självklart att den förra kommunens ekonomiska bärkraft måste vara mindre än den andras med hänsyn till olikheterna i skyldigheter.

För egen del har jag icke blivit övertygad om det bärande i denna kritik av förslaget. Väl är det riktigt att skattekrontalet per invånare icke kan vara någon absolut tillförlitlig mätare på behovet av skattelindring — någon sådan finnes icke — men det torde vara den mest objektiva och användbara måttstock som står till buds i detta sammanhang. Erfarenheterna av det nuvarande systemet tala enligt min mening bestämt emot att låta den av kommunens åtgöranden i hög grad beroende faktiska kostnaden vara avgörande bidragsgrund. Om man bortser från de kostnadsolikheter, som betingas av dyrhetsskillnaderna i landet, kan det enligt mitt sätt att se icke möta några större invändningar, att en kommun med större kostnader och normalt skatteunderlag per invånare får mindre skattelindring än en kommun, vars höga utdebitering beror på lågt skatteunderlag per invånare och normala kostnader. Givetvis kunna finnas sådana fall, där speciella, objektivt betingade svårigheter för en kommun föranleda till annan bedömning, men för dylika fall har Kungl. Maj:t möjlighet att bevilja extra bidrag. Kritiken synes mig icke ha tillräckligt beaktat att den föreslagna bidragsgrunden, skattekrontalet per invånare, jämväl ger utrymme åt väsentliga kommunala kostnadssynpunkter, eftersom däri kommer till uttryck det skatteunderlag, som faller på *varje* person inom kommunen, alltså även inkomstlösa barn, åldringar och arbetslösa. Då antalet skattekronor per invånare förutsatts vara lika stort i de båda kommuner, som länsstyrelsen i Västerbottens län jämfört, bör vid jämförelsen icke förbises, att inkomstnivån i den barn- och åldringsrikare kommunen måste ha varit väsentligt högre än i den andra.

För egen del är jag sålunda beredd att godtaga den av utredningen föreslagna allmänna uppläggnings av skattelindringssystemet. I stort sett förefalla mig huvudlinjerna enkla och klart utformade. Beträffande den närmare avvägningen av systemet tar jag ståndpunkt vid behandlingen av förslagets olika delar i det följande. Redan nu vill jag såsom en avgjord fördel framhålla, att förslaget till sina praktiska verkningar i betydande utsträckning ansluter sig till de för närvarande utgående understöden.

Både av skattelindringsutredningen och flera remissmyndigheter har framhållits förslaget karaktär av provisorium. Jag vill understryka denna synpunkt. Att någon definitiv lösning av den kommunala skatteutjämningsfrågan icke avsetts med förevarande förslag till grunder, följer redan av de uttalanden som gjordes i samband med beslutet vid fjolårets riksdag om provisoriska statsbidrag till kommunerna för täckande delvis av deras skatteförluster genom ortsavdragsreformen. Även vid en ändrad utformning av de under utredning varande statsbidragen till speciella ändamål kan en omprövning av skattelindringsgrunderna bli erforderlig. Hela spørsmålet måste för övrigt ses mot bakgrunden av de olika reformkrav på den kommunala skattelagstiftningens område, som gjort sig gällande under senare år.»

Allmänna riktlinjer för ett nytt skattelindringsystem.

Vid utformningen av ett nytt system för ordinarie skattelindringsbidrag har skattelindringsutredningen mot bakgrunden av hittillsvarande erfarenheter på området ansett sig böra uppställa följande *allmänna krav* på systemet.

1. Skattelindringen bör utgå efter sådana grunder, att bidragen för kommunerna själva vid inbördes jämförelser framstå såsom rättvisa.

2. Skattelindringen bör utgå efter möjligast objektivt fastställbara faktorer, på vilka kommunerna icke eller endast i ringa grad kunna inverka i syfte att erhålla ökade bidrag.

3. Systemet bör vara sådant, att det ger tillräckligt understöd åt de ogynnsamt ställda kommunerna utan att äventyra det kommunala sparsamhetsintresset.

4. Systemet bör vara rörligt såtillvida, att det medger en viss anpassning i tiden efter den allmänna inkomstutvecklingen eller penningvärdets förändringar.

5. Bidragen böra varje år bestämmas på förhand, så att definitiva belopp kunna upptagas i kommunernas inkomst- och utgiftsstaten.

Utredningsmännen ha framhållit, att nyss angivna krav på objektiva grunder, som i rimlig grad begränsa utrymmet för kommunala spekulationer på högre bidrag och medföra en relativt rättvisa mellan kommunerna, icke torde kunna anses tillgodosedda av ett sådant system som det nuvarande, vilket i princip bygger på utdebiteringen eller sålunda tillmäter de kommunala utgifterna en primärt avgörande betydelse vid bidragets bestämmande. Under erinran om att kommunalskatteberedningen efter ingående överväganden rörande olika möjliga mått för bidragsbehovet stannat vid att förorda *skatteunderlaget* (antalet skattekröner per invånare) såsom den lämpliga utgångspunkten, har utredningen vidare anfört.

Valet av skatteunderlaget eller, rättare sagt, bristen på skatteunderlag såsom grundläggande norm för skattelindringsbidragets storlek synes i hög grad tillgodose det under 1) uppställda rättvisekravet. Om man får utgå från att taxeringen numera är relativt jämn över hela riket eller åtminstone relativt jämn, såvitt angår kommuner inom de av skattelindringen främst

berörda landsbygdsområdena, torde siffrorna på antalet skattekronor per invånare få anses ge ett förhållandevis gott uttryck för kommunernas växlande ekonomiska bärkraft. Ur interkommunal rättvisesynpunkt ha utredningsmännen icke funnit några vägande principiella invändningar mot att godtaga en sådan måttstock. I den praktiska verkligheten möter det förvisso icke några svårigheter att påvisa ojämnheter i taxeringen, vilka kunna förklara den tveksamhet om skatteunderlagets lämplighet för ändamålet, som kommit till uttryck i vissa remissutlåtanden över kommunalskatteberedningens förslag. Någon säkrare och mera rättvis, praktiskt användbar måttstock för det kommunala behovet av skattelindring än bristen på skatteunderlag ha utredningsmännen för sin del dock icke kunnat finna. Antalet skattekronor per invånare har ju också under senare år alltmer godtagits såsom en betydelsefull faktor i liknande sammanhang, även om dess teoretiska innehåll icke är alldeles entydigt. Det är ju icke endast så, att antalet skattekronor per invånare är en *exponent för den allmänna inkomstnivån* inom en kommun, utan siffran ger också *utslag i »rätt» riktning för vissa ur kommunal utgiftssynpunkt viktiga faktorer*, särskilt kostnader för vård och uppfostran av barn och för understöd åt åldringar m. fl. Om antalet barn inom en kommun är påfallande stort — vilket ju gemenligen är fallet inom Norrbotten, vårt viktigaste skattelindringsområde — medför det ju en lägre siffra för det antal skattekronor som faller på varje invånare. Detsamma gäller givetvis även vid förhållandevis stort antal åldringar, arbetslösa, partiellt arbetsföra och andra personer med otillräckliga inkomster.

Skatteunderlaget som utgångspunkt för bidragens bestämmande torde även i hög grad tillgodose det förut under 2) angivna kravet på objektivt fastställbara grunder, som icke i högre grad kunna påverkas av kommunerna själva i syfte att erhålla högre bidrag. Med nuvarande taxeringsorganisation får skatteunderlagets bestämmande anses vara en väsentligen statlig funktion, som endast i ringa grad påverkas av kommunernas åtgöranden.

Med hänsyn till nu angivna förhållanden ha utredningsmännen förordat, att skattelindringens tyngdpunkt skall ligga på skatteunderlagets område, vilket även var kommunalskatteberedningens grundtanke, samt att bidragen främst skola sikta till att för kommuner med dåligt skatteunderlag motväga verkningarna av bristen på skatteunderlag. Skatteunderlagets storlek skall sålunda avgöra vilka kommuner, som bli berättigade erhålla ordinarie skattelindring, samtidigt som bristen på skatteunderlag bestämmer bidragsprocenten.

Utredningen framhåller dock, att siffran på skatteunderlaget per invånare kan sägas vara icke fullt rättvisande som mått på den reala inkomstnivån, eftersom denna nivå ofta påverkats av levnadskostnadernas höjd på orten. Utredningen anför vidare.

Om den högre inkomstnivån å en ort endast återspeglar större dyrhet å orten i fråga, innebär självklart ett därav bestämt högre skatteunderlag icke någon större ekonomisk bärkraft. I och för sig vore för den skull en dyrortsgradering av skatteunderlagen, innan dessa lades till grund för skattelindringsbidragens bestämmande, önskvärd. Mot ett sådant krav kan visserligen teoretiskt göras gällande att, eftersom de kommunala ortsavdragen äro dyrortsgraderade, tillräcklig hänsyn redan genom avdragen bör ha tagits till levnadskostnadsolikheterna och att skatteunderlagssiffrorna för

den skull böra anses likvärdiga ur köpkraftssynpunkt. Givetvis verka ortsavdragens dyrortsgradering avdämpande i sådan riktning, men med den ringa storlek ortsavdragen hittills haft, har denna verkan varit så ringa, att skatteunderlagssiffrorna på olika orter långt ifrån kunna antagas ha representerat samma reala köpkraft. Vid en ökning av de dyrortsgraderade ortsavdragen blir denna verkan väl kraftigare, men dock icke så kraftig, att det principiellt befogade i önskemålet om en viss dyrortsgradering av skatteunderlagssiffrorna kan sägas bortfalla.

Problemet skulle då vara att finna en enkel och lämplig metod för *dyrortsgradering* av skatteunderlagssiffrorna. Av betydelse för skattelindringens del vore dock endast en dyrortsgradering med hänsyn till den allmänt erkända regionala levnadskostnadsskillnaden mellan norra Sverige och övriga delar av riket, alltså i huvudsak en dyrortsgradering mellan landskommuner inbördes. Utredningen har i huvudsak framhållit följande.

Såsom framgår av socialstyrelsens utlåtande över kommunalskatteberedningens förslag, möter en tillämpning på detta område av den för löne- och skattegrupperingarna använda dyrortsgraderingen invändningar av principiell art. Att konstruera en särskild dyrhetsgradering för detta ändamål vore väl i och för sig möjligt, men skulle sannolikt innebära ett överdrivande av betydelsen av detta önskemål. I vart fall skulle man därigenom ytterligare komplicera skattelindringssystemet, vilket även utan ett sådant tillägg kan riskera att bli alltför komplicerat. Om dyrhetsskillnaderna skola beaktas i det nya systemet, bör enligt utredningsmännens mening så ske, endast om det kan åstadkommas på ett enkelt, summariskt sätt.

I syfte att undvika en tillkrånglad dyrortsgradering och åstadkomma ett enkelt och praktiskt tillfredsställande system, även om detta icke vore helt invändningsfritt ur teoretisk synpunkt, ha utredningsmännen ansett, att man i skattelindringssystemet borde nöja sig med att beakta dyrhetsskillnaden för de i detta hänseende ogynnsammast ställda orterna.

Utredningen har ansett orternas allmänna dyrhet bli tillräckligt beaktad vid skattelindringen, om förslagsvis kommunerna i Norrbottens län och andra kommuner med likartade förhållanden schablonmässigt erhöle bidrag med utgångspunkt från ett något högre skatteunderlag än övriga kommuner. Därmed skulle i någon mån bli beaktade även de förut angivna kostnadsfördrande faktorerna i den kommunala verksamheten inom nämnda barnrika och befolkningsglesa län.

Utredningen har föreslagit, att det antal skatte kronor per invånare, som avgränsar bidragsberättigade kommuner från andra (gränsunderlaget), skall för kommunerna i Norrbottens län samt sådana kommuner, som Kungl. Maj:t finner på grund av likartade förhållanden skäligen böra med dem jämföras, utgöra 80 procent av medelskatteunderlaget per invånare för rikets landskommuner vid föregående års taxering, medan gränsunderlaget för övriga kommuner skall utgöra 75 procent av samma medelskatteunderlag. Genom det högre gränsunderlaget för förstnämnda grupp (i fortsättningen även benämnd »Norrbottenskommunerna»), kommer också bidragsprocenten att bli högre, eftersom denna bestämmes i proportion till skill-

naden mellan gränsunderlaget och vederbörande kommuns skattekrontal per invånare.

Remissyttrandena över förslaget i förevarande del återfinnas i propositionen å s. 40—41.

Departementschefen har anfört följande.

»Vid utformningen av ett skattelindringssystem, där antalet skattekronor per invånare skall vara den avgörande normen för vilka kommuner som bli bidragsberättigade och för den procentsats efter vilken bidrag utgår, är det givetvis ett principiellt befogat krav att hänsyn toges till det förhållandet, att en och samma skatteunderlagssiffra för olika kommuner kan betyda olika köpkraft. Om detta krav skall föranleda en dyrortsgradering av skatteunderlagen, vilket i hög grad skulle komplicera systemet, synes böra bli beroende av storleken av förekommande köpkraftsskillnader. Den av fjolårets riksdag beslutade höjningen av de kommunala ortsavdragen kan antagas ha i betydande grad minskat dessa skillnader. Jag delar kommunala skattelindringsutredningens uppfattning att ifrågakrav i nuvarande läge bör tillgodoses inom skattelindringssystemet, endast om så kan ske på ett enkelt och summariskt sätt. Genom utredningens förslag att bestämma bidragen efter ett högre gränsunderlag för kommuner i Norrbottens län och andra därmed likartade kommuner synes mig tillbörlig hänsyn ha tagits till de allmänna levnadskostnadsolikheterna inom landet samtidigt som därmed i någon mån beaktats även sådana i den kommunala verksamheten kostnadsfördyrande faktorer som hårt klimat och befolkningsgleshet. En anknytning till löne- och skattegrupperingarna, såsom förordats av riksräkenskapsverket, anser jag av både praktiska och principiella skäl icke tillräddig. Dels äro dessa grupperingar föremål för revision för närvarande, dels är underlaget för desamma, vari bl. a. ingår kommunalskattens höjd i olika kommuner, icke lämpat att läggas till grund för en gruppering av skatteunderlagssiffrorna.

Meningarna ha även varit delade om den lämpliga författningsmässiga utformningen av det föreslagna beaktandet av de regionala dyrhetsskillnaderna m. m. En remissmyndighet har ansett att i författningen borde angivas endast en grund för beräkningen av ordinarie skattelindringsbidrag, nämligen ett gränsunderlag av 75 procent av medelskatteunderlaget för landskommunerna vid föregående års taxering, medan Kungl. Maj:t för de ömmande fallen skulle tillämpa en generösare norm efter fri prövning. Måhända ligger i detta ståndpunktstagande ett avvisande av de realekonomiska skäl som motiverat differentieringen med hänsyn till dyrhetsskillnaderna. Denna linje skulle i vart fall i praktiken komma att innebära, att extra bidrag bleve den regelmässiga bidragsformen inom Norrbottens län, vårt mest utpräglade skatteutjämningsområde. Detta kan enligt min mening icke vara en rimlig ordning. Det synes önskvärt att utforma reglerna för den ordinarie skattelindringen så, att tilldelningen av extra bidrag i möjlig mån begränsas och icke förekommer annat än såsom undantagsfall.

De två andra författningsmässiga lösningarna utgå ifrån att ordinarie skattelindring skall kunna beviljas enligt båda de angivna normerna. Enligt den ena uppfattningen skulle det formellt helt läggas i Kungl. Maj:ts hand att avgöra, för vilka kommuner den generösare normen skulle tillämpas. Direktiv för tillämpningen skulle dock av riksdagen lämnas i motiven till författningen. Enligt den andra meningen, som företrätts av kommunala skattelindringsutredningen och lämnats utan erinran av flertalet remissinstanser, borde författningen inrymma en rätt för kommunerna i Norrbottens län att i förekommande fall erhålla ordinarie skattelindring enligt den generösare normen. Kungl. Maj:ts skönsmässiga prövning beträffande den ordinarie skattelindringen skulle då begränsas till att fastställa vilka andra kommuner som på grund av likartade förhållanden skäligen borde jämföras med Norrbottenskommunerna. För egen del anser jag den senare lösningen vara att föredraga. Det gäller ju att fastställa dispositionsgrunderna för ett förslagsanslag. Även om bidragstilldelningen är avsedd att handhavas av Kungl. Maj:t, är det enligt min mening en påtaglig fördel, om grunderna i största möjliga utsträckning äro författningsmässigt fixerade och sålunda utrymmet för skönsmässig prövning så begränsat som är möjligt utan uppgivande av tillämpningsmyndighetens möjligheter att åstadkomma en rättvis och skälig bidragstilldelning i det enskilda fallet. Såsom framgår av det följande torde det föreslagna systemet erbjuda tillräckliga befogenheter för Kungl. Maj:t i sådant hänseende.

I anledning av vad länsstyrelsen i Norrbottens län anfört vill jag framhålla, att det högre gränsunderlaget för Norrbottenskommunerna innebär, att bidragen därstädes komma att utgå med högre procentsatser än för kommuner i allmänhet vid motsvarande skattekrontal per invånare. För exempelvis en kommun, vars skatteunderlag ligger 30 procent under medelskatteunderlaget, skulle bidraget därstädes utgå med 12,5 procent av utdebiteringen mellan 11 och 13 kronor och med 25 procent på utdebiteringen över 13 kronor. För en annorstädes belägen, ej jämförd kommun med samma skatteunderlag skulle motsvarande procentsatser stanna ej obetydligt lägre, nämligen vid 6,67 och 13,33 procent. Det synes mig icke självklart, att en genomförd dyrortsgradering av skatteunderlagen skulle ha ställt Norrbottenskommunerna i ett bättre läge än den här förordade differentieringen.»

Gränsunderlagets bestämmande.

Enligt skattelindringsutredningens förslag skall ordinarie skattelindring utgå endast till sådana skattetyngda kommuner, vilkas skattekrontal per invånare understiger vissa för varje år fastställda skattekrontal, *gränsunderlag*. Gränsunderlaget skall i normala fall fastställas efter landskommunernas medelskatteunderlag per invånare vid föregående års taxering och motsvara 80 procent därav för norrbottenskommunerna och 75 procent därav för övriga kommuner. Där så av särskilda skäl påkallas, skall Kungl.

Maj:t dock äga fastställa gränsunderlagen till 80 respektive 75 procent av ett skattekrontal, som ligger mellan föregående års och det löpande årets medelskatteunderlag för landskommunerna.

Beträffande gränsunderlagets bestämmande till angivna procentsatser av medelskatteunderlaget har utredningen framhållit följande.

Hur stort gränsunderlaget skall vara i förhållande till medelskatteunderlaget kan icke avgöras utifrån några allmänna resonemang utan måste bestämmas med beaktande av hur olika gränsdragningar verka i praktiken, både med avseende på det antal kommuner, som skola bliva bidragsberättigade, och storleken av det bidrag, som skall utgå. Efter ett studium av dessa verkningar under olika år ha utredningsmännen förordat, att gränsunderlaget bestämmas till 80 respektive 75 procent av medelskatteunderlaget per invånare i landskommunerna.

En förskjutning av dessa procentsatser har en relativt stark inverkan på antalet skattelindringskommuner och på storleken av bidragstilldelningen.

Om man sålunda gör avståndet till medelskatteunderlaget för landskommunerna mindre än 20, respektive 25 procent, ökas givetvis kommunernas antal och bidragens storlek. I den mån staten kunde disponera större belopp till skattelindring än som hittills avsetts för ändamålet, synes en dylik förskjutning uppåt av gränsunderlaget vara den lämpligaste regulatorn inom systemet. Om väsentligt mycket större belopp skulle ställas till förfogande, kunde övervägas att fastställa gränsunderlaget i anslutning till en ännu högre siffra än landskommunernas medeltal, förslagsvis medelskatteunderlaget för rikets samtliga kommuner, sålunda med inräknande av städerna.

Önskemålet om automatisk *rörlighet* hos gränsunderlaget har enligt vad utredningen anfört uppställts bl. a. med tanke på den snabbhet, varmed inkomstutvecklingen gjort kommunalskatteberedningens förslag föråldrat med avseende å skatteunderlagsgränserna. Anknytningen till medelskatteunderlaget för landskommunerna motiveras av utredningen på sätt framgår av den i propositionen å s. 44 lämnade redogörelsen.

Anknytningen av gränsunderlaget till *föregående* års medelskatteunderlag för landskommunerna har motiverats av både konjunkturpolitiska och administrativa skäl. Beträffande de av utredningsmännen åberopade konjunkturpolitiska skälen för denna eftersläpning hänvisas till den å s. 45 i propositionen lämnade redogörelsen.

De administrativa fördelarna av eftersläpningen ha av utredningen angivits sålunda.

Vissa administrativa fördelar äro förenade med ett dylikt eftersläpnings-system. Kommunerna kunna på förhand få vetskap om det gränsunderlag, som kommer att tillämpas, och kunna avpassa sina ansökningar härefter. Sannolikt kan detta förebygga ett antal onödiga ansökningar från kommuner, som ligga över gränsunderlaget och icke kunna räkna på att ernålla extra understöd. Tidsmarginalen för finansdepartementets beräkningar av bidragen ökas även genom eftersläpningen, eftersom man då icke behöver avvakta statistiska centralbyråns beräkning av totala siffran för skatteunderlagen i rikets landskommuner utan kan räkna fram bidragen, så snart de aktuella skatteunderlagssiffrorna för enskilda kom-

muner föreligga. Beräkningen av det totala utfallet av årets taxeringar för landskommunerna brukar nämligen icke föreligga färdig förrän under senare hälften av september månad och tidpunkten härför torde icke kunna framflyttas nämnvärt.

Slutligen har utredningen påpekat, att eftersläpningen icke är avsedd att ovillkorligen tillämpas. Vid exempelvis en onormal stegring av medelskatteunderlaget har utredningen förutsatt, att Kungl. Maj:t skall taga i anspråk bemyndigandet att, när särskilda skäl därtill föranleda, fastställa gränsunderlag, som ansluta sig närmare till det aktuella medelskatteunderlaget än till föregående års medelskatteunderlag. Den stegring av skatteunderlaget på omkring 10 procent, som ägde rum mellan 1948 och 1949 års taxeringar, skulle av utredningsmännen ha betraktats som onormal och föranlett en höjning av gränsunderlaget, så att bidragsprocenterna närmast sig de procentsatser, som skulle ha förelegat utan eftersläpning.

Remissinstanserna ha i allmänhet icke haft något att erinra mot vad utredningen anfört rörande den procentsats, som gränsunderlaget skall utgöra av medelskatteunderlaget.

Departementschefen har anfört följande.

»Förslaget att göra gränsunderlaget rörligt med den allmänna inkomstutvecklingen, sådan denna återspeglas i skatteunderlagets förändringar, har icke mött några erinringar vid remissen. Mot bakgrunden av 1940-talets erfarenheter synes mig en sådan rörlighet vara en lämplig anordning. Om anknytningen skall göras till det genomsnittliga skatteunderlaget per invånare för samtliga landskommuner eller till motsvarande genomsnitt för hela riket, kan vara föremål för delade meningar. I praktiken torde det icke spela någon större roll vilketdera av dessa medelskatteunderlag som väljes, förutsatt att gränsunderlagets relation rättas därefter. Med hänsyn till skatteutjämningskommunernas allmänna karaktär torde övervägande skäl dock tala för att göra anknytningen till landskommunernas medeltal.

Däremot är det en rent ekonomisk avvägningsfråga, om gränsunderlaget skall understiga nämnda medelskatteunderlag med 25 procent — resp. för Norrbottenskommunerna 20 procent — eller ligga närmare eller rent av sammanfalla med medelskatteunderlaget. Varje förskjutning av procentsatserna får stor ekonomisk betydelse. En höjning av gränsunderlaget innebär en vidgning av understödskommunernas antal och en allmän ökning av bidragsbeloppen. Utredningsmännen ha kommit fram till sitt förslag, 75 respektive 80 procent, efter studier av de praktiska verkningarna av olika gränsunderlag och utdebiteringsgränser. Som förut nämnts har utgångspunkten för utredningen varit, att kostnaderna för bidragen i nuvarande läge icke skulle i avsevärd grad överskrida gällande kostnadsram. Då en dylik begränsning är av statsfinansiella skäl starkt påkallad, tillstyrker jag den föreslagna relationen mellan gränsunderlag och medelskatteunderlag för rikets landskommuner.

Den av länsstyrelsen i Norrbottens län framförda tanken att ett särskilt och högre gränsunderlag skulle fastställas för städer och stadsliknande samhällen kan jag icke biträda. Lika litet som i gällande skatteutjämningsförordning bör enligt min mening den formella likställigheten mellan städer och landskommuner rubbas. I den mån behov av skattelindring skulle föreligga i fall, där de ordinarie bidragsgrunderna icke medgiva sådant bidrag, torde extra bidrag efter Kungl. Maj:ts skönsrättiga prövning böra ifrågakomma lika väl för städer som för andra kommuner.

Den av utredningen föreslagna ettåriga eftersläpningen av gränsunderlagen har enligt min mening både för- och nackdelar. Anordningen innebär att kommunernas skattekrontal per invånare för det aktuella året skola jämföras med gränsunderlag, som fastställts efter det föregående årets medelskatteunderlag. De administrativa skälen för en sådan eftersläpning äro av sådan art, att jag kan tillstyrka eftersläpningen såsom en allmän regel. Vid en nedgång i konjunkturen äro fördelarna däraf för kommunerna påtagliga genom den starkt ökade bidragsgivning som följer därmed. Risker är närmast den, att alltför många kommuner kunna bli delaktiga av skattelindringen utan att egentligt behov däraf föreligger och att statsverkets kostnader sålunda bli alltför höga. Vid onormalt starka förskjutningar uppåt av medelskatteunderlaget skulle motsvarande risker av för låga statsbidrag föreligga. Med den föreslagna rätten för Kungl. Maj:t att vid onormala förskjutningar uppåt eller nedåt begränsa eftersläpningen eller rentav bringa den att upphöra kunna ifrågavarande risker begränsas. Med hänsyn härtill anser jag mig kunna biträda utredningens förslag. En ännu större frihet för Kungl. Maj:t att fastställa gränsunderlagen efter konjunkturläget skiftningar, såsom föreslagits av lantbruksförbundet, torde icke vara lämplig.»

Bidragsprocentens fastställande och maximering. — Förslagets verkningar.

Den procentsats, efter vilken skattelindring skall utgå i det nya systemet, skall enligt utredningens förslag stå i viss proportion till den andel, som vederbörande kommuns brist på skatteunderlag (i skr/inv.) utgör av gränsunderlaget. Bidragsprocenten blir sålunda 25 procent för en kommun med ett skatteunderlag av 9 skr/inv., då gränsunderlaget är 12 skr/inv., och denna procentsats tillämpas å den del av utdebiteringen, som ligger mellan utdebiteringsgränsen, 11 kr/skr, och 13 kr/skr. Å den del av utdebiteringen, som ligger över 13 kr/skr, utgår bidrag efter dubbla procentsatsen. I intet fall får dock procentsatsen överstiga 80 procent.

Beträffande problemställningen vid *bidragsprocentens bestämmande* har utredningen framhållit vissa synpunkter, för vilka redogörelse lämnas i propositionen å s. 49 och 50.

Utredningen framhåller, att en bidragsprocent motsvarande den andel, som kommunens brist på skatteunderlag utgör av gränsunderlaget, icke skulle

bereda erforderlig hjälp åt behövande kommuner på grund av att bidraget av nyss angivna skäl endast skall beräknas på det skattetryck, som ligger över utdebiteringsgränsen. Endast om nämnda bidragsprocent beräknats på hela utdebiteringen, skulle ha uppnåtts den utjämning, som angivits såsom en naturlig riktpunkt vid systemets uppbyggande, nämligen en effekt motsvarande full utfyllnad av kommunernas skatteunderlag upp till gränsunderlaget.

För att skattelindringsbidraget skulle bli tillräckligt för kommuner med högre skattetryck har utredningen ansett det nödvändigt att höja den efter skatteunderlagsbristen beräknade bidragsprocenten till det dubbla vid en viss utdebiteringsgräns. Att denna fördubbling av bidragsprocenten icke fått inträda redan vid en utdebitering av 11 kr. utan först vid 13 kr. har motiverats med önskvärdheten av att erhålla en mjukare övergång i de lägre utdebiteringsskikten. Utredningen erinrar i detta sammanhang, att även kommunalskatteberedningen i syfte att uppnå en försiktig höjning av bidragsprocenten hade föreslagit en stegring inom vissa gränser med 12,5 procent för varje utdebiteringsskikt av 1 kr. över bottenparren.

Den med hänsyn till det kommunala sparsamhetsintresset föreslagna *maximeringen av bidragsprocenten* har utredningen angivit vara av betydelse endast för de kommuner, som ha de svagaste skatteunderlagen, och förden skull ansett sig böra förordas att maximigränsen sättes så högt som till 80 procent. En sådan maximering begränsar bidraget först när kommunernas skatteunderlag understiger gränsunderlaget med mer än 40 procent och sålunda ligger lägre än halva medelskatteunderlaget för landskommunerna.

Efter att ha framhållit, att en viss höjning av den maximering, som av kommunalskatteberedningen förordats, påyrkats i flera yttranden över förslaget, bl. a. av länsstyrelserna i Västerbottens och Norrbottens län, har skattelindringsutredningen framhållit en höjning såsom önskvärd, i den mån icke därigenom kommunernas intresse att hålla sig inom ramen av sparsam hushållning äventyrades. Man skulle sålunda tillförsäkra de svagast ställda kommunerna i gemen mera tillräckliga bidrag och begränsa utrymmet för de extra bidragen. Avgörandet berodde enligt utredningen i viss mån på den vikt man tillmätte principen, att de ordinarie bidragen skulle vara så stora, att de i praktiken icke för vissa grupper av kommuner påkallade en schablonmässig komplettering med extra bidrag. Beträffande de ytterligare överväganden, som legat till grund för den av utredningen med viss tvekan förordade maximeringsgränsen vid 80 procent, har följande anförts.

Det kan möjligen hävdas, att en höjning av maximeringen till 80 procent går utöver det tillrådliga. Man kan givetvis tveka om i vad mån vetenskapen om att varje utgiftsökning med en femtedel måste bäras av de egna kommunmedlemmarna i regel kan vara tillräcklig för att avhålla kommuner med de svagaste skatteunderlagen från beslut om ej strängt nödvändiga utgifter. Riskerna bli givetvis mindre vid den föreslagna förhandsbestämningen av skattelindringsgränsen. Genom bidragsprocentens anknytning till skatteunderlaget har vidare vunnits en garanti för att den procentuellt höga hjälpen kommer

endast de mest behövande kommunerna till del. Erinras må jämväl att, enligt de vid nuvarande system tillämpade normerna för tilldelning av extra understöd, kommuner med ett beräknat skattetryck över 14 kr. jämlikt uttalande av 1947 års riksdag erhållit 100-procentig täckning av utgiftsökningar. De tidigare tillämpade utdebiteringsgränserna för det extra understödet, som ej offentliggjordes, lågo högre. Den 100-procentiga täckningen med extra understöd har givetvis icke varit gynnsam för det kommunala sparsamhetsintresset och har, för att systemet icke skulle urspåra, nödvändiggjort en mycket ingående granskning av utgifterna med ty åtföljande avdrag.

Den förut berörda *utdebiteringsgränsen* har som nämnts i utredningens förslag satts vid ett sammanlagt kommunalt skattetryck (inkl. landstingsskatten) av 11 kr. Utredningen har framhållit dess dubbla betydelse såtillvida, att den icke blott avgör vilka kommuner med brist på skatteunderlag, som skola erhålla bidrag, utan även påverkar storleken av bidragen genom att dessa beräknas endast å den utdebitering, som ligger över gränsen.

Skattelindring enligt förslaget.¹

Norrbottnen 1949 (gränsunderlag 13·77 skr/inv.).

Utdebitering (kr/skr) före skattelindring	Skattelindring (i kr/skr) för kommuner med nedan angivet antal skr/inv.												
	1·0	2·0	3·0	4·0	5·0	6·0	7·0	8·0	9·0	10·0	11·0	12·0	13·0
10	—		—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
11	0·80		0·78	0·71	0·64	0·56	0·49	0·42	0·35	0·27	0·20	0·13	0·06
12	1·60		1·56	1·42	1·27	1·13	0·98	0·84	0·69	0·55	0·40	0·26	0·11
13	2·40		2·36	2·22	2·07	1·93	1·78	1·64	1·39	1·10	0·80	0·51	0·22
14	3·20		3·16	3·02	2·87	2·73	2·58	2·44	2·08	1·64	1·21	0·77	0·34
15	4—		3·96	3·82	3·67	3·53	3·38	3·24	2·77	2·19	1·61	1·03	0·45
16	4·80		4·76	4·62	4·47	4·33	4·18	4·04	3·46	2·74	2·01	1·29	0·56
17	5·60		5·56	5·42	5·27	5·13	4·98	4·84	4·16	3·29	2·41	1·54	0·67
18	6·40		6·36	6·22	6·07	5·93	5·78	5·64	4·85	3·83	2·82	1·80	0·78
19	7·20	} = bidrag vid 10 skr/inv.	7·16	7·02	6·87	6·73	6·58	6·44	5·54	4·38	3·22	2·06	0·89
20	8—		7·96	7·82	7·67	7·53	7·38	7·24	6·24	4·93	3·62	2·31	1·01
21	8·80		8·76	8·62	8·47	8·33	8·18	8·04	6·93	5·48	4·02	2·57	1·11
22	9·60		9·56	9·42	9·27	9·13	8·98	8·84	7·62	6·02	4·43	2·83	1·23
23	10·40		10·36	10·22	10·07	9·93	9·78	9·64	8·31	6·57	4·83	3·09	1·34
24	11·20		11·16	11·02	10·87	10·73	10·58	10·44	9·01	7·12	5·23	3·34	1·45
25	12—		11·96	11·82	11·67	11·53	11·38	11·24	9·70	7·67	5·63	3·60	1·57
26	12·80		12·76	12·62	12·47	12·33	12·18	12·04	10·39	8·21	6·04	3·86	1·68
27	13·60		13·56	13·42	13·27	13·13	12·98	12·84	11·09	8·76	6·44	4·11	1·79
28	14·40		14·36	14·22	14·07	13·93	13·78	13·64	11·78	9·31	6·84	4·37	1·90
29	15·20	15·16	15·02	14·87	14·73	14·58	14·44	12·47	9·86	7·24	4·63	2·01	
30	16—	15·96	15·82	15·67	15·53	15·38	15·24	13·16	10·40	7·64	4·88	2·12	

¹ Tabellerna äro upprättade utan hänsyn till de förändringar i systemet, som samordningen med ortsavdragsreformen fr. o. m. den 1 januari 1952 föranleder. Här har sålunda räknats med utdebiteringsgränsen vid 10 kr/skr och fördubbling av bidragsprocenten vid 12 kr/skr. Om man önskar veta bidragen efter samordningen, göres vid avläsningen en förskjutning uppåt med en krona i första kolumnen.

Skattelindring enligt förslaget.¹

Riket utom Norrbotten 1949 (gränsunderlag 12·91 skr/inv.).

Utdebitering (kr/skr) före skat- telindring	Skattelindring (i kr/skr) för kommuner med nedan angivet antal skr/inv.												
	1·0	2·0	3·0	4·0	5·0	6·0	7·0	8·0	9·0	10·0	11·0	12·0	13·0
10	—		—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
11	0·80		0·77	0·69	0·61	0·54	0·46	0·38	0·30	0·23	0·15	0·07	—
12	1·60		1·54	1·38	1·23	1·07	0·92	0·76	0·61	0·45	0·30	0·14	—
13	2·40		2·34	2·18	2·03	1·87	1·72	1·52	1·21	0·90	0·59	0·28	—
14	3·20		3·14	2·98	2·83	2·67	2·52	2·28	1·82	1·35	0·89	0·42	—
15	4—		3·94	3·78	3·63	3·47	3·32	3·04	2·42	1·80	1·18	0·56	—
16	4·80		4·74	4·58	4·43	4·27	4·12	3·80	3·03	2·25	1·48	0·70	—
17	5·60		5·54	5·38	5·23	5·07	4·92	4·56	3·63	2·70	1·78	0·85	—
18	6·40		6·34	6·18	6·03	5·87	5·72	5·32	4·24	3·16	2·07	0·99	—
19	7·20	} = bidrag vid 1·0 skr/inv.	7·14	6·98	6·83	6·67	6·52	6·09	4·85	3·61	2·37	1·13	—
20	8—		7·94	7·78	7·63	7·47	7·32	6·85	5·45	4·04	2·66	1·27	—
21	8·80		8·74	8·58	8·43	8·27	8·12	7·61	6·06	4·51	2·96	1·41	—
22	9·60		9·54	9·38	9·23	9·07	8·92	8·37	6·66	4·96	3·25	1·55	—
23	10·40		10·34	10·18	10·03	9·87	9·72	9·13	7·27	5·41	3·55	1·70	—
24	11·20		11·14	10·98	10·83	10·67	10·52	9·89	7·87	5·86	3·85	1·83	—
25	12—		11·94	11·78	11·63	11·47	11·32	10·65	8·48	6·31	4·14	1·97	—
26	12·80		12·74	12·58	12·43	12·27	12·12	11·41	9·09	6·76	4·44	2·11	—
27	13·60		13·54	13·38	13·23	13·07	12·92	12·17	9·69	7·21	4·73	2·26	—
28	14·40		14·34	14·18	14·03	13·87	13·72	12·93	10·30	7·66	5·03	2·40	—
29	15·20	15·14	14·98	14·83	14·67	14·52	13·69	10·90	8·11	5·33	2·54	—	
30	16—	15·94	15·78	15·63	15·47	15·32	14·45	11·51	8·57	5·62	2·68	—	

Utredningen framhåller att vid en bedömning av 10-kronorsgränsen icke bör förbises, att den innebär en reell sänkning i förhållande till den nuvarande, eftersom det föräldrade 5: 50-villkoret föreslagits slopat och vissa utgifter, för vilka avdrag nu göras, föreslagits skola bli bidragsberättigade.

För samordning med Ortsavdragsreformen har den här angivna gränsen 10 kr/skr föreslagits höjd med 1 kr., motsvarande den kommunalskatteshöjning, som kommunerna förutsatts skola bära själva på grund av den föreslagna kompenseringen i form av sänkt statlig inkomstskatt.

Till belysning av *förslagets verkningar* har utredningen framlagt ett antal tabeller, av vilka här förut återgivits två. Dessa belysa bidragens storlek (i kr/skr) för kommuner med varierande utdebitering och skatteunderlag vid gränsunderlag, motsvarande 1949 års medelskatteunderlag för landskommunerna, eller 13,77 skr/inv. för Norrbottenskommunerna och 12,91 skr/inv. för övriga kommuner.

I anslutning till dessa tabeller har utredningen anfört följande.

I tabellerna framträder den starka men relativt odifferentierade utjämningsseffekt, som uppnås vid de lägre skatteunderlagen (upp till en nivå lig-

¹ Not se föregående sida.

gande 40 procent under gränsunderlaget, eller ungefär till 9, respektive 8 skr/inv.), ett förhållande, som återspeglar det relativt tidiga inträdet av maximeringen i utdebiteringsskikten över 12 kr., där bidragsprocenten ju är fördubblad.

För att ge en allmän föreställning om systemets verkningar må det här räcka att som exempel nämna utjämningen vid 20 kronors och 30 kronors utdebitering. För kommuner med skatteunderlag på 1 å 2 skr/inv. — som för närvarande icke existerar — uppgå bidragen vid 20 kronors utdebitering till 8 kr. och sjunka sedan helt obetydligt med stigande skatteunderlag upp till 8 skr/inv., där bidraget utgör 7,₂₄ kr. Av en total utdebitering på 20 kr. kvarstår sålunda för kommuner med nämnda skatteunderlag ett nettoskattetryck av 12 å 12,₇₆ kr/skr. Vid 30 kronors utdebitering, vilket ju numera är ett knappast förekommande fall, begränsas det kvarstående skattetrycket vid motsvarande skatteunderlag till 14 å 14,₇₆ kr/skr. Vid dylika skatteunderlag mellan 1 och 8 skr/inv. läser icke kunna göras några invändningar om otillräcklig utjämnings effekt. Snarare kan diskuteras, huruvida maximeringen ligger för högt. En sänkning av maximeringen till 75 procent skulle höja det kvarstående skattetrycket vid nyssnämnda skatteunderlag till 15 å 15,₆₆ kr/skr.

Däremot minskas som sig bör bidragen för kommuner, vilkas skatteunderlag ligga över 9 skr/inv., relativt snabbt för varje skattekrona, varmed skatteunderlaget stiger, för att helt försvinna vid gränsunderlaget. Minskningen för varje skattekronas stegring av skatteunderlaget utgör vid 20 kronors utdebitering 1,₃₁ kr. och vid 30 kronors utdebitering 2,₇₆ kr. Motsvarande skillnader bliva givetvis lägre i samma proportion som utdebiteringen sjunker. I utdebiteringsskikten 10 å 12 kr/skr. bliva bidragsskillnaderna för varje skattekrona mindre, eftersom enkel bidragsprocent gäller för utdebiteringar under 12 kr. Vid 11 kronors utdebitering blir bidragsskillnaden mellan intill varandra liggande skatteunderlag endast omkring 7 öre, vid 12 kronors utdebitering omkring 14 öre. Vid dessa utdebiteringar differentieras bidragen ända ned till de lägsta skatteunderlagen, 1 å 2 skr/inv.

Utredningen har vidare gjort en jämförelse även med den enligt nuvarande förordning gällande bidragsskalan. Härom har anförts.

Gällande bidragsskala är densamma vid alla skatteunderlag och varierar endast med utdebiteringens höjd, i första hand med den totala utdebiteringens höjd men därjämte även med höjden av den för tillgodoseende av de s. k. privilegierade ändamålen erforderliga utdebiteringen (lägst 5,₅₀ kr.). Bidragsskalan enligt förordningen överensstämmer relativt väl med de bidrag, som vid 1949 års gränsunderlag skulle utgå vid ett skatteunderlag av 9 skr/inv., åtminstone i de lägre utdebiteringsskikten. Understödet utgör sålunda enligt förordningen 30 öre vid 11 kr. och 60 öre vid 12 kr., medan bidragen enligt det föreslagna systemet uppgå till 35 och 69 öre för Norrbottenskommunerna respektive 30 och 61 öre för övriga kommuner. För utdebiteringar över 12 kr. ger det nya systemet vid 9 kronors skatteunderlag något mer än gällande bidragsskala, beroende på den för högre liggande utdebiteringsskikt tillämpade fördubblingen av bidragsprocenten. Bidragen enligt förordningen uppgå sålunda vid 13 kr. — bidragen enligt det nya systemet för kommuner i allmänhet angivas för jämförelsens skull inom parentes — till 1,₀₀ (1,₂₁) kr., vid 14 kr. till 1,₄₀ (1,₈₂) med en stegring av 50 öre för varje krona, varvid utdebiteringen överstiger 14 kr., eller vid 15 kr. 1,₉₀ (2,₄₂) kr., vid 16 kr. 2,₄₀ (3,₀₃) kr. etc. För Norrbottenskommunerna ge de

föreslagna nya grunderna även vid 10 skr/inv. något mera än den nuvarande bidragsskalan, så snart utdebiteringen överstiger 12 kr.

Utredningen har sammanfattningsvis anfört, att det nya systemet vid en aktuell nivå å gränsunderlagen skulle ge större bidrag än vad den nuvarande bidragsskalan ger åt samtliga kommuner med skatteunderlag understigande 9 skr/inv. men lägre bidrag åt kommuner med skatteunderlag på 10 skr/inv. eller däröver, dock att det nya systemet för Norrbottenskommuner och därmed likställda skulle ge större bidrag även vid 10 skr/inv. å utdebiteringar över 12 kr.

Utredningsmännen understryka, att det vid jämförelsen med gällande bidragsskala icke bör förbises, att under sista åren schablonmässigt utgått *extra understöd* så beräknade, att utdebiteringen nedbringats till 14-kronorsgränsen, samt anföra vidare.

Om detta extra understöd skulle vid jämförelsen räknas in i bidragsskalan, bli resultatet av en jämförelse för kommuner med skatteunderlag å 9 skr/inv. följande.

	15·0	Kommunens totala bruttoutdebitering				
		16·0	17·0	18·0	19·0	20·0
Bidrag enligt föreslaget system						
Norrbottenskommunerna	2,77	3,46	4,16	4,85	5,54	6,24
Övriga kommuner	2,42	3,03	3,63	4,24	4,85	5,45
Summa understöd enligt nuvarande system	1,90	2,40	3,00	4,00	5,00	6,00

Vid utdebiteringar upp till 18 kr. skulle sålunda bidragen enligt det nya systemet (vid ett skatteunderlag av 9 skr/inv.) överstiga de sammanlagda understöden enligt nu gällande grunder. Så skulle även vara fallet upp till 20 kr. för Norrbottenskommunerna. Men vid högre utdebiteringar skulle summan av ordinarie och extra understöd enligt nuvarande grunder ge mera. De högre understöden i de högsta utdebiteringslägena äro ju dock endast uttryck för verkan av den 100-procentiga täckning av kommunala utgiftsökningar, som nu tillämpade grunder för tilldelning av extra understöd över 14-kronorsgränsen medföra, och återspegla sålunda en av svagheterna i gällande system.

Genom ett studium av det skattetryck, som skulle kvarstå efter skattehindring för en kommun, vars skatteunderlag antages variera men som likväl håller ett »normalt» kommunalt utgiftsbehov har utredningen ansett en säker bedömning erhållas av det föreslagna systemets effektivitet ur utjämningsynpunkt, såvitt avser motvägandet av de låga skatteunderlagens verkningar. Utredningen har härom anfört.

Resultatet av denna undersökning redovisas i följande sammanställning, där det normala utdebiteringsbehovet har antagits motsvara det för landskommunerna (inkl. landstingsskatt) beräknade genomsnittliga utdebiteringsbehovet enligt 1948 års beslut, eller 161,75 kr. per invånare. Denna siffra har erhållits som produkten av ett genomsnittligt skatteunderlag å 15,78 skr/inv. vid 1948 års taxering och en beräknad genomsnittlig total kommunal utdebitering av 10,25 kr/skr. för år 1949. Gränsunderlaget har förutsatts utgöra 80 procent av medelskatteunderlaget vid 1948 års taxering, eller 12,62 skr/inv. (alltså det för Norrbottenskommunerna gällande gränsunderlaget; utan eftersläpning).

Skatteunderlag	Brutto- utdebitering (kr/skr.)	Skattelindring (kr/skr.)	Kvarstående skattetryck (kr/skr.)
15,78	10,25	—	10,25
15.....	10,78	—	10,78
14.....	11,55	—	11,55
13.....	12,44	—	12,44
12.....	13,47	0,24	13,23
11.....	14,70	0,95	13,75
10.....	16,17	2,15	14,02
9.....	17,97	3,99	13,98
8.....	20,21	6,74	13,47
7.....	23,10	9,77	13,33
6.....	26,95	13,01	13,94
5.....	32,34	17,48	14,86
4.....	40,42	24,01	16,41

Skattelindringar inträder ju först, sedan skatteunderlaget nedgått till det 20 procent under medelskatteunderlaget liggande gränsunderlaget, 12,62 skr/inv. Detta betyder att bruttoutdebiteringen på grund av nedgången i skatteunderlaget får stiga 25 procent över genomsnittsdebiteringen innan skattelindringen sätter in, eller till ett skattetryck av 12,81 kr/skr. Skattelindringen ökas därefter relativt starkt — såsom framgår av tabellen — med de sjunkande skatteunderlagen och balanserar rätt väl de stigande bruttoutdebiteringarna, så att det kvarstående skattetrycket praktiskt taget håller sig under 14 kr., ända tills skatten uppnått omkring 27 kr. Vid 32 kronors bruttoutdebitering avlastar skattelindringen så att det återstående trycket ej överstiger 15 kr. och ännu vid det numera ej förekommande fallet av 40 kronors bruttoutdebitering hålles nettoskattetrycket mellan 16 och 17 kr. Som ett sammanfattande omdöme torde mot bakgrunden av de nyss anförda siffrorna kunna konstateras, att systemet rätt väl fyller syftet att för kommuner med brist på skatteunderlag i rimlig mån borttaga verkningarna av denna brist.

Utredningen har undersökt *verkningarna i praktiken* av det föreslagna systemet, därvid särskild hänsyn tagits till frågan, huru bidragen i stort sett skulle falla enligt det nya systemet jämfört med nu utgående bidrag och i vilken utsträckning övergången till skatteunderlaget som huvudnorm vid skattelindringens bestämmande skulle medföra, att bidrag utginge till förut ej understödda kommuner eller att tidigare understödskommuner skulle bortfalla.

Denna undersökning ger vid handen, att antalet kommuner, som teoretiskt sett skulle bli bidragsberättigade, avsevärt överstiger det nuvarande antalet understödskommuner. Förstnämnda antal uppgår till icke mindre än 282 kommuner, medan understödskommunernas antal år 1949 faktiskt stannade vid 39. Utredningen påpekar, att det dock icke är möjligt att härav med säkerhet draga någon slutsats i vad mån det nya systemet i praktiken skulle öka understödskommunernas antal.

En realistisk belysning av vad bidragen enligt det nya systemet betyda, jämförda med faktiskt utgående understöd, förutsätter, framhåller utredningen, att de nya grunderna prövas på basis av redan granskat utgifts- och

inkomstmaterial för understödskommunerna. I detta material äro avdragen enligt nuvarande regler redan verkställda och det beräknade skattetrycket sålunda framräknat. En justering av siffrorna för detta skattetryck måste dock göras med hänsyn till de förutsatta ändringarna av avdragsreglerna. Härefter kunna det nya systemets beräkningsgrunder utan vidare appliceras på skattetryckets siffror. Utredningsmännen ha verkställt dylika beräkningar på basis av det utgiftsmaterial, som legat till grund för 1949 års utdelning av skatteutjämningsunderstöd till samtliga understödskommuner och med beaktande av skatteunderlagen enligt 1949 års taxering.

Remissinstanserna ha i huvudsak tillstyrkt utredningens förslag i fråga om bidragsprocentens och utdebiteringsgränsens fastställande (prop. s. 58—60).

Departementschefen har anfört följande.

»Skattelindringsutredningens förslag rörande bestämmandet av bidragsprocenten och utdebiteringsgränsen samt deras utnyttjande vid bidragens fastställande har vid remissbehandlingen satts i fråga endast av riksräkenskapsverket. Utan att vilja avstyrka utredningens förslag har ämbetsverket för övervägande framkastat tanken på ett system, där bidraget i princip skulle utgå på hela utdebiteringen med tillämpning av den enkla bidragsprocent, som enligt förslaget skulle gälla för utdebiteringen mellan 11 och 13 kronor. I stället för den spärr, som utredningen avsett med anordningen att räkna bidragsprocenten endast å den del av utdebiteringen, som ligger över 11 kronor, skulle enligt riksräkenskapsverkets uppslag gälla en kompletteringsregel, enligt vilken bidraget icke skulle få överstiga 80 procent av den del av utdebiteringen som låge över förslagsvis 12 kronor. Som en alternativ lösning till det problem, som utredningen sökt lösa genom samspelet mellan de dubbla spärrarna, skatteunderlagsbristen och utdebiteringsgränsen, synes mig riksräkenskapsverkets uppslag ha principiellt intresse. I anslutning till den av verket uppgjorda tabellen över verkningarna har såsom metodens fördelar framhållits, att den i åtskilliga lägen ger större effekt än utredningens förslag och är mindre känslig för förändringar i skatteunderlaget. Ett studium av tabellen ger emellertid vid handen, att de fall, i vilka den större effekten erhålles, avse sådana kommuner, där skatteunderlaget ligger i närheten av gränsunderlaget och där följaktligen behovet av bidrag som regel kan antagas vara lägst. Härtill kommer att en starkare ökning av bidragen till sådana kommuner samtidigt med att bidragen helt försvinna för kommuner med endast obetydligt högre skatteunderlag, dock överstigande gränsunderlaget, vore ägnad att i de berörda kommunernas ögon ge systemet en prägel av godtycke och orättvisa. En successiv minskning av bidragen i takt med skatteunderlagets ökning upp till gränsunderlaget synes mig vara att föredraga. Tabellen visar vidare, att den fördel, som ansetts ligga i metodens mindre känslighet för förändringar i skatteunderlaget, också regelmässigt innebär, att kommuner med de svagaste skatteunderlagen skulle få lägre bidrag än enligt utredningens förslag. Såsom jag tidigare framhållit, anser jag bristen på skatteunderlag vara en relativt

objektiv och den i detta sammanhang lämpligaste mätaren av bidragsbehovet. Den av riksräkenskapsverket ifrågasatta kompletteringsregeln skulle i väsentlig utsträckning sätta denna mätare ur spelet och därjämte vid sådana skatteunderlag, där dess verkan endast berörde de lägsta utdebiteringsskikten, medföra, att bidragsprocenten sjönke med stigande utdebitering, vilket synes vara ett resultat motsatt det eljest eftersträfvade. På grund av dessa omständigheter har jag icke kunnat finna de ifrågasatta förändringarna innebära några förbättringar i det föreslagna systemet. För egen del kan jag tillstyrka utredningens förslag i nu förevarande avseenden.

I anledning av lantbruksförbundets yrkande att, om eftersläpningen skall vidhållas, utdebiteringsgränsen skulle sättas till 10 i stället för 11 kronor vill jag understryka, att den höjning med 1 krona, som föreslagits i anslutning till förutsättningarna för ortsavdragsreformen, i lika mån skulle ha varit erforderlig vid ett bibehållande i princip av nuvarande skatteutjämningsystem. Det bör beaktas, att den föreslagna gränsdragningen, om man bortser från nämnda höjning, reellt sett innebär en sänkning i förhållande till nuvarande 10-kronorsgräns på grund av dels 5:50-villkorets borttagande, dels mera generösa avdragsregler. Om man icke åsyftar att väsentligt vidga bidragsgivningen föreligga fördenskull enligt min mening icke några skäl att sänka den föreslagna gränsen. Det kan rimligen icke ifrågakomma att genom en sådan åtgärd söka kompensera den i eftersläpningens natur liggande egenskapen att i vissa lägen giva lägre bidrag, lika litet som att gränsen skulle höjas i anledning av de högre bidragen i motsatta lägen.

Beträffande bidragsprocentens maximering kunna meningarna själfvallet vara delade. En sänkning av den föreslagna maximeringen vid 80 procent har förordats från flera håll. Statskontoret, socialstyrelsen och en länsstyrelse ha stannat vid 75 procent, en annan länsstyrelse vid 70 och Sveriges industriförbund vid 60 procent. En lägre maximiprocent har ansetts vara bättre ägnad att stödja den kommunala sparviljan, varjämte framhållits, att Kungl. Maj:t dock vid behov kunde utfylla bidraget med extra understöd. Kravet att det kommunala sparsamhetsintresset icke äventyras genom en olämplig utformning av skattelindringssystemet tillmäter jag stor vikt. Det är å andra sidan önskvärt att de ordinarie bidragen bereda tillräckligt stöd åt ogynnsamt ställda kommuner, så att extra bidrag i regel icke behöva anlitas annat än i speciella fall. Enligt min mening bör nämligen utrymmet för utdelning av extra bidrag efter schablonmässiga grunder begränsas. Redan på grund härav kan man tveka om lämpligheten av en lägre maximeringsgräns. Givetvis framstår maximeringen till 80 procent såsom hög vid jämförelse med den högsta procentsatsen i nuvarande förordning, 50 procent. Det synes mig dock rimligt att bedöma förslaget mot bakgrunden av att det hittillsvarande systemet förenats med extra understöd efter schablonmässiga grunder, som inneburit bidrag på intill 100 procent av utgifterna över viss utdebitering. Till skillnad från det gamla systemet erbjuder det föreslagna dessutom två garantier av betydelse i detta sammanhang, nämligen bestämmandet av bidragen i förväg och fastställandet av bidragspro-

centen efter en mera objektiv måttstock än utdebiteringens höjd. Det bör beaktas, att det område, inom vilket maximeringen verkar, endast omfattar kommuner med de svagaste skatteunderlagen. En maximering vid 80 procent verkar ju först, där den enkla bidragsprocenten överstigit 40 procent, d. v. s. där skatteunderlaget är mindre än 60 procent av gränsunderlaget. Eftersom gränsunderlaget i sin tur utgör 75 eller i vissa fall 80 procent av medelskatteunderlaget för landskommunerna, understiga de berörda kommunernas skatteunderlag 45 resp. 48 procent av nämnda medelskatteunderlag. Om man sålunda utgår ifrån att man inom systemet efter objektiva grunder avgränsat de mest behövande kommunerna och ställer frågan, huru mycket den för dem eljest gällande bidragsprocenten bör sänkas för att tillvarata det kommunala sparsamhetsintresset, framstår klart frågans relativt ringa statsfinansiella räckvidd lika väl som de för den enskilda kommunen kännbara konsekvenserna av en sänkt maximering. Med beaktande av de olika på spörsmålet inverkan omständigheterna har jag icke funnit tillräcklig anledning att för dessa svagt ställda kommuner förorda en starkare begränsning av bidragsprocenten än till de föreslagna 80 procenten.»

Fastställande av skattelindring i förväg.

Förslaget att bidragen skola fastställas *på förhand* har av utredningsmännen motiverats enligt följande.

Det är av värde för kommunerna att på hösten vid fastställande av inkomst- och utgiftsstaten för påföljande år veta, vilka resurser de ha att röra sig med. Om de skola på ett tillfredsställande sätt kunna planera sina utgifter och skatter, bör skattelindringsbidraget icke utgöra en osäker faktor. Detta krav framfördes med styrka av svenska landskommunernas förbund i yttrande över kommunalskatteberedningens förslag. Efter källskattereformens genomförande har önskemålet ökat i betydelse. Svårigheterna att i förväg vid statens upprättande fastställa ett preliminärt belopp, vilket någotsånär kommer att överensstämma med det sedermera utdelade understödet, ha visat sig betydande. Om granskningen av ansökningarna skall fylla sitt syfte, nödgas man eljest, därest bidragen skola fastställas som nu i efterhand, avskaffa den hittills tillämpade automatiska regleringen av uppkommet underskott å det preliminärt beräknade skatteutjämningsbeloppet. På sina håll synes siffran å den beräknade skatteutjämnningen i staten ha fått karaktären av en regleringspost, som endast motsvarar skillnaden mellan utdebiteringsbehovet och den utdebitering kommunen önskar hålla. Att för ett senare år i princip medgiva täckning med skatteutjämningsmedel för underskott på en dylik godtyckligt fastställd inkomstpost, skulle relativt snart skapa ett alldeles ohållbart system, där vederbörande kommuner på längre sikt själva skulle bestämma sina understöd. Den lämpligaste utvägen att hindra en dylik utveckling synes vara att övergå till en förhandsbestämning av bidragen.

Vid fastställande av bidragen på förhand bör, enligt vad utredningsmännen framhållit, till grund läggas ett så sent skatteunderlag som möjligt. Då resultatet av det löpande årets taxeringar blir känt under sommarmånader-

na, böra de därvid framkomna skatteunderlagssiffrorna kunna utnyttjas vid bestämmande av bidragsprocenten. Som underlag i avseende å utgifterna torde samtidigt få utnyttjas de i utgiftsstaterna för samma år upptagna utgiftsposterna, trots att dessa i verkligheten icke korrespondera mot nämnda skatteunderlag. Sagda utgifter ha ju vid kommunens beslut om fastställande av inkomst- och utgiftsstaten satts i relation till utfallet av föregående års taxering. Det löpande årets utgifter böra dock endast tjäna till ledning, och eljest tillgängliga uppgifter om det följande årets behov böra utnyttjas. Säkra uppgifter torde vid skattelindringens bestämmande föreligga beträffande två betydelsefulla faktorer i det följande årets stat, nämligen dels det över- eller underskott, som skall ingå i staten, dels ock storleken av den avräkningslikvid, som kommunen under nästkommande år skall betala till eller uppbära av staten vid reglering av tidigare uppburet förskott å inkomstskatt.

Departementschefen har anfört följande.

»Förslaget att skattelindringsbidragen skola bestämmas på förhand, så att definitivt belopp kunna upptagas i kommunernas inkomst- och utgiftsstat, är ett tidigare från kommunalt håll framfört önskemål, vars vikt ytterligare understrukits av utvecklingen efter källskattesystemets införande. Inga erinringar ha gjorts häremot vid remissen. För egen del finner jag omläggningen välbetänkt och kan godtaga den föreslagna utformningen.

Jag vill här endast erinra om att övergången till det nya systemet, som avsetts skola gälla fr. o. m. år 1952, kommer att medföra en belastning av riksstaten för nästa budgetår med ett års utgifter enligt det hittillsvarande systemet och med ett halvt års utgifter enligt det nya systemet. I statsverkspropositionen beräknades för ändamålet ett belopp av 5 milj. kronor. En preliminär genomgång av nu föreliggande material ger vid handen, att anslaget för nästa budgetår bör bestämmas till 6 milj. kronor.

Med hänsyn till förhandsprövningen böra kommunernas ansökningar om bidrag framdeles göras i början av det år, varunder prövningen är avsedd att ske, och Kungl. Maj:ts beslut föreligga senast i september. En framflyttning av ansökningstiden beträffande de bidrag, som skola ingå i 1952 års stater, är givetvis erforderlig, förslagsvis till den 15 juni 1951.»

Särskilda frågor beträffande villkoren för skattelindring m. m.

Treårsmedeltalet beträffande det totala skattetrycket m. m. Gällande skatteutjämningsförordning [2 § 1 mom. a)] uppställer för beviljande av understöd såsom ett absolut krav, att den totala skattebördan inom ett kommunområde skall ha överskridit 10 kronor per skattekrona såväl under löpande året som i medeltal för det löpande året och de två närmast föregående åren.

Utredningen har i likhet med kommunalskatteberedningen ansett detta villkor icke lämpligen böra bibehållas i ett skattelindringssystem av här angiven art. Av praktiska skäl har utredningen dock förordat att bland för-

utsättningarna för skattelindring upptages ett villkor att den för det löpande året gällande totala utdebiteringen överstiger viss gräns, trots att skattelindringsbidraget skall bestämmas efter det skattetryck, som skäli- gen kan beräknas för nästföljande kalenderår.

Det s. k. 5:50-villkoret. *Utredningsmännen* ha liksom kommunalskattebe- redningen föreslagit detta villkor avskaffat såsom varande föråldrat.

Kravet på normal fastighetstaxering. För att skatteutjämningsunderstöd skall utgå enligt den nuvarande bidragsskalan erfordras, att fastigheterna inom kommunområdet icke taxerats förhållandevis lägre än vad i allmänhet är fallet. Därest områdets höga skattetryck kan anses ha väsentligen för- orsakats av sådan lägre taxering kan understödet nedsättas eller helt in- dragas [4 § 1 mom. b)].

Utredningsmännen ha erinrat om den allmänna effektivisering av taxe- ringsväsendet, som ägt rum även efter det att kommunalskatteberedningen framlagt sitt förslag om avskaffande av detta villkor, och föreslå bortta- gandet av bestämmelsen.

Beräkning av skattetrycket. Beträffande annuiteter å lån må en- dast sådana avseende de privilegierade ändamålen samt sundhetsväsen en- ligt gällande bestämmelser [3 § b] medräknas vid bestämmandet av skatte- utjämningsunderstödet. Övriga annuiteter skola avdragas.

Utredningsmännen ha i likhet med kommunalskatteberedningen förordat, att denna bestämmelse skulle avskaffas i samband med att 5:50-villkoret slopas. Utredningen anser, att den nuvarande avgränsningen, som medför att annuiteter för exempelvis pensionärshem, kommunalhus och brandsta- tioner skola avdragas, icke är rationell. Avgörandet i vad mån annuiteter skola räknas såsom bidragsberättigade utgifter borde enligt utredningsmän- nens mening grundas på en allmän bedömning av i vad mån utgiften kunde anses till sin storlek svara mot »normal kommunal hushållning» och till sin karaktär avse anstalter, som »varit av trängande behov påkallade». Den- na fråga behandlas närmare i det följande.

Anslag för avsättning till fonder m. m. har hittills prövats med stöd av 4 § 1 mom. b) gällande förordning, enligt vilken avslag på ansökan eller nedsättning av eljest utgående understöd ifrågakommer om det höga skattetrycket väsentligen förorsakats därav, att under löpande år eller de närmast föregående två åren vidtagits med avsevärda utgifter förenade anstalter, vilka icke varit av trängande behov påkallade, eller med utdebiterade medel täckts utgifter, vilka enligt normal hushållning i stället bort bestridas med lånemedel eller eljest annorledes än med utdebite- rade medel.

Kommunalskatteberedningen behöll nyssnämnda stadgande, men föreslog tillika beträffande beräkningen av bidraget, att andra utgifter än sådana som avsåge allmännyttiga ändamål, vilka det ålåg vederbörande kommun att främja eller vilka icke utan allvarliga olägenheter kunde tillgodoses på annat sätt än genom den kommunala verksamheten, skulle avdragas.

Utredningsmännen ha, i likhet med kommunalskatteberedningen, ansett, att gränsdragningen i avseende å de kommunala utgifter, som skola inräknas i av skatteutjämningen omfattade ändamål, borde överlämnas åt praxis att avgöra. Detta syntes vara den smidigaste utvägen, när det gällde att få skattelindringen att följa med den allmänna utvecklingen i den kommunala verksamheten. I stort sett har utredningen även kunnat instämma i av kommunalskatteberedningen gjorda allmänna uttalanden om de utgifter, som skola medräknas. Det syntes dock utredningsmännen varken erforderligt eller helt lämpligt att införa en sådan författningsföreskrift som den av beredningen föreslagna, enligt vilken andra utgifter än sådana, som avse allmännyttiga ändamål, vilka det åligger kommunen att främja eller vilka icke utan allvarliga olägenheter kunna tillgodoses på annat sätt än genom kommunen, skola avdragas.

Beträffande beräkning av skattelindring å anslag för olika fondavsättningar ha utredningsmännen funnit de av svenska landskommunernas förbund framförda erinringarna mot beredningens uttalanden värda beaktande. I detta hänseende ha utredningsmännen framhållit, att nuvarande praxis rätt väl motsvarade förbundets önskemål, och ha för sin del icke föreslagit någon ändring härutinnan.

En jämkning av gällande författningsföreskrifter så, att de bättre motsvara den i det föregående angivna praxis beträffande beräkningen av bidragen, har dock ansetts påkallad. Föreskriften i 4 § 1 mom. b) skatteutjämningsförordningen om Kungl. Maj:ts rätt att avslå ansökan om understöd eller nedsätta understödsbeloppet hade i regel tillämpats på det sätt, att avslag förekommit endast i mycket grova fall, exempelvis där bedrägliga eller helt missvisande uppgifter lämnats från kommunens sida. Den normala korrektionen hade varit begränsad till verkställande av vederbörliga avdrag å anslag i det löpande årets stat eller avdrag för transaktioner, som framkommit vid granskningen av kommunens räkenskaper, och hade inneburit att eljest förefintligt överskott disponerats. Med hänsyn härtill föreslå utredningsmännen, att ifrågavarande föreskrifter inflyta bland bestämmelserna om vad vid beräkning av det sammanlagda skattetrycket skall iakttagas.

Hänsyn till graderade statsbidrag. *Utredningen* har till behandling även upptagit frågan, huru vid beräkning av skattelindringen bör förfaras med anslag till ändamål, till vilka utgå statsbidrag med skatteutjämnings syfte, och ha härom anfört följande.

Statens bidrag till kostnaderna för vissa kommunala uppgifter ha ju under senare år i stigande omfattning avvägs med hänsyn till kommunernas bärkraft, i främsta rummet skatteunderlag per invånare, så att de svagt ställda kommunerna svara för en förhållandevis mindre del av kostnaderna än bättre ställda kommuner. En dylik utjämnande effekt ha exempelvis statsbidragen till skolhusbyggnader, skolmåltider och pensionärshem. Även kommunernas bidrag till kostnaderna för folkpensioneringen utgå efter lik-

nande gradering. Vidare förekomma statsbidrag med utjämningsseffekt så konstruerade, att den på kommunen fallande kostnaden för vissa ändamål icke skall överstiga visst belopp per skattekrona. Statsbidrag efter sistnämnda modell, som ju innefattar en fullständig utjämning av kostnaderna med hänsyn till skatteunderlagets variationer, lära därjämte vara under övervägande på flera skilda områden.

Utredningen har ansett det med fog kunna ifrågasättas, om en svagt ställd kommun, vars kostnader för visst ändamål genom ett statsbidrag med utjämningsseffekt blivit desamma per skattekrona som för bättre ställda kommuner, därutöver skulle tilldelas allmänt skattelindringsbidrag för ett ytterligare nedbringande av dess kostnader för ändamålet.

Under erinran att kommunalskatteberedningen, som med kraft drev linjen med graderade statsbidrag för speciella ändamål, ansett, att ej heller utgifterna för dylika ändamål borde undantagas från de allmänna skatteutjämningsbidragen, ha utredningsmännen uttalat, att de för sin del funnit det principiellt riktigare, att kommunala kostnader, som utjämnas genom speciella statsbidrag, ej medräknas i det skattetryck, som lägges till grund för beräkningen av skattelindringsbidraget. Om denna princip skulle genomföras och sålunda vissa nu bidragsberättigade utgifter skulle frånräknas, finge givetvis den skattetrycksgräns (utdebiteringsgräns), över vilken skattelindringsbidrag utgår, sänkas till en nivå, som bestämts med hänsyn endast till sådana kommunala utgifter, som ej utjämnas genom graderade statsbidrag. Utredningsmännen ha emellertid, bl. a. med hänsyn till att gällande statsbidragsbestämmelser för närvarande äro föremål för översyn av den jämlikt Kungl. Maj:ts bemyndigande den 4 mars 1949 inom socialdepartementet tillkallade allmänna statsbidragsutredningen, icke ansett sig nu kunna framlägga förslag om omläggning i beräkningen av skattelindringen utan förorda att denna förbättring i systemet får anstå till en lämpligare tidpunkt. Nackdelarna kunde icke gärna bli större med de föreslagna nya grunderna. En relativt ingående granskning av utgifterna för de kommuner, som kunna erhålla procentuellt höga skattelindringsbidrag, kommer ändå att bli nödvändig, och risken för att de sämst ställda kommunerna i praktiken bli alltför gynnade borde icke överdrivas.

Bidrag till olika slag av kommunala samfälligheter. Gällande skatteutjämningsförordning gör icke någon principiell skillnad mellan landskommun och stad i fråga om rätt till skatteutjämning. Den av kommunalskatteberedningen föreslagna bidragssschablonen var däremot avsedd att icke tillämpas beträffande städer och köpingar.

Enligt *skattelindringsutredningens* förslag skola städer och köpingar kunna erhålla ordinarie skattelindring, i den mån de fylla de villkor, som uppställts för landskommunerna, och sålunda lida brist på skatteunderlag i förhållande till det fastställda gränsunderlaget.

Härom har i huvudsak anförts följande.

Utredningsmännen äro väl medvetna om, att dessa samfälligheter i verkligheten relativt sällan komma att uppfylla förutsättningarna för erhållande av det ordinarie skattelindringsbidraget, men ha å andra sidan icke ansett de av kommunalskatteberedningen anförda skälen tillräckligt vägande för att i princip utesluta städer och köpingar från sådant bidrag. I praktiken torde den hjälp, som kan komma att utgå till städer och köpingar, likväl till övervägande delen komma att utgöras av extraordinära bidrag, som beviljas åt dem, som råkat i särskilda svårigheter.

På grund härav har i 6 § författningsutkastet angivits, att vad som beträffande landskommun stadgats om rätt till skattelindring samt extra bidrag i förekommande fall under enahanda förutsättningar skall gälla jämväl för stad och köping, som utgör särskild kommun.

Vad angår ordningsföljden för utjämning av olika slag av kommunalskatter har *utredningen* uttalat, att olika kommunala repartitions-skatter borde utjämnas enligt de ordinarie grunderna för skattelindring åt den borgerliga primärkommunen. Detta innebure att de olika kommunala samfälligheternas rätt till skattelindring beror av i vad mån förutsättningar för skattelindring föreligga för primärkommunen med hänsyn till dess skatteunderlag samt att bidraget utgår efter en procentsats, beräknad efter primärkommunens skatteunderlag.

Förfarandet vid bidragstilldelningen m. m. Skatteutjämningsunderstöden beviljas enligt gällande förordning av Kungl. Maj:t i statsrådet. Ärendena beredas inom finansdepartementet.

Utredningsmännen ha förordat bibehållande av denna ordning men erinrat om tidigare förslag, att prövningen skulle övertagas av en särskild nämnd.

Utredningsmännen ha funnit de principiella invändningar, som anförts mot ett bortflyttande från Kungl. Maj:ts avgörande av frågan om tilldelning av extra understöd efter skälighet, vägande men ansett en rådgivande nämnd kunna vara av viss nytta. Utredningen har i huvudsak anført följande.

Uträkningen av de ordinarie bidragen torde i framtiden bli av i viss mån enklare karaktär än hittills, varför arbetet härmed knappast kunde anses påkalla en särskild institution för ändamålet. I varje fall torde ett kansli icke kunna beredas sysselsättning därmed året runt. Det behov, som låg till grund för beredningens förslag, ansåge utredningsmännen numera vara i betydande grad tillgodosett. Vid granskningsarbetet förekomme numera samarbete och kontakter med kommunerna i mycket betydande utsträckning, och finansdepartementet hade anlitat särskild kommunal expertis vid ifrågavarande granskningsarbete. Med hänsyn härtill avstyrka utredningsmännen den föreslagna nämnden. Däremot kunna vissa skäl anföras för inrättande av ett rådgivande organ vid Kungl. Maj:ts sida, vilket skulle representera kommunal erfarenhet. Om man kunde förutsätta att detta organ icke skulle begränsa finansdepartementets direkta kontakter med kommunerna och de kommunala förbunden, torde tillsättandet därav kunna medföra vissa fördelar men knappast några nackdelar. Givetvis kan ifrågavarande rådgivning komma till stånd i mera tillfälliga former, om tillsättandet av en särskild stående nämnd för ändamålet skulle anses innefatta en alltför

stor apparat. Några författningsföreskrifter torde ej vara erforderliga i ämnet, ej heller torde något särskilt anslag böra äskas för ändamålet, utan kostnaderna finge bestridas från kommittéanslaget.

Tilldelning av extra skattelindringsbidrag. Enligt gällande förordning äger Kungl. Maj:t befogenhet att medgiva extra skatteutjämningsunderstöd utöver vad som följer av i förordningen angivna förutsättningar till ett sammanlagt belopp för år av 3 milj. kr. Denna befogenhet har främst utnyttjats för att bringa hjälp åt kommuner med exceptionellt högt skatte-tryck i syfte att för dem generellt sänka det beräknade skattetrycket till viss utdebiteringssiffra.

Kommunalsskatteberedningen har framhållit de ogynnsamma verkningarna för den kommunala hushållningen av de schablonmässiga reglerna för tilldelning av extra understöd, varigenom 100-procentig täckning lämnas för utgifter över viss gräns, och förordat en större differentiering av det extra understödet.

Utredningsmännen, som delat beredningens uppfattning om de ogynnsamma verkningarna av nu tillämpade regler för tilldelning av extra understöd, ha framhållit, att de med det föreslagna skattelindringsystemet åsyftat att minska användningen av schablonmässiga extra bidrag.

Under erinran att Kungl. Maj:ts befogenhet att medgiva extra skattelindringsbidrag för närvarande vore begränsad till visst högsta belopp ha utredningsmännen, i anslutning till de förut anförda synpunkterna om användningen av extra bidrag, föreslagit en begränsning i relation till de ordinarie bidragens belopp. De extra skattelindringsbidrag, som av Kungl. Maj:t beviljas, borde sålunda enligt utredningsmännens mening icke få överstiga en femtedel av det sammanlagda beloppet av ordinarie skattelindringsbidrag för året.

Remissyttranden. Den av skattelindringsutredningen under detta avsnitt föreslagna utformningen av särskilda villkor för skattelindring har i allmänhet lämnats utan erinran eller icke föranlett något uttalande i remissyttrandena.

Departementschefen. De av skattelindringsutredningen föreslagna ändringarna av särskilda villkor för bidrag ha merendels varit i överensstämmelse med kommunalsskatteberedningens förslag och ha vid remissen i hudsak lämnats utan erinran. Förslagen ansluta sig enligt min mening väl till den allmänna uppläggning, som givits åt det nya skattelindringsystemet.

Vad länsstyrelsen i Blekinge län framhållit om nyttan av det tidigare gällande kravet, att skattetrycket i medeltal under tre år skall ha överstigit viss utdebitering, kan måhända vara riktigt. Detta synes mig dock icke innebära tillräckliga skäl att bibehålla kravet inom ramen av ett system, som främst bygger på skatteunderlaget.

Stadsförbundets önskemål om mera preciserade grunder för tilldelningen av extra understöd synes mig strida mot syftet med dessa bidrag och den med förslaget avsedda begränsningen i användningen av sådana bidrag.

Förslaget att de av Kungl. Maj:t utdelade extra bidragen under ett år icke må överstiga en femtedel av den ordinarie skattelindringens belopp kan, trots nyss angivna önskemål om restriktiv tillämpning av bidragsformen, visa sig för snävt tilltaget. Därest i samband med övergången till det nya systemet ett särskilt stort behov av extra bidrag skulle framträda, förutsätter jag, att Kungl. Maj:t må i erforderlig utsträckning bevilja sådana bidrag under nästa budgetår, dock högst med belopp som följer av nu gällande författning. I övrigt torde erfarenheten få utvisa i vad mån ett ökat behov av extra bidrag kan komma att föreligga.

Vad skattelindringsutredningen i övrigt anfört och föreslagit har från min sida icke föränlett annat uttalande än att frågan om tillsättande av en särskild nämnd med rådgivande funktioner sedermera torde få anmälas för Kungl. Maj:t, när behov av ifrågavarande rådgivning uppkommer.

Utskottet.

De i propositionen föreslagna nya grunderna för understöd åt skattetyngda kommuner synas utskottet i stort sett väl avvägda samt ägnade att bättre än det nuvarande systemet tillgodose kraven på rättvisa och smidighet i tillämpningen. Huruvida förslaget i alla dess enskildheter utgör den mest ändamålsenliga lösningen på det föreliggande problemet torde erfarenheten få utvisa. Säsom departementschefen framhållit avser förslaget icke att definitivt lösa den kommunala skatteutjämningsfrågan, utan det samma har endast karaktären av provisorium.

Mot förslagets huvudprincip, att understöden (skattelindringsbidragen) skola för de skattetyngda kommunerna motväga verkningarna av bristen på skatteunderlag och att alltså antalet skattekronor per invånare i en kommun blir bestämmande såväl för om kommunen skall vara berättigad till ordinarie skattelindring som för den procentsats, varmed bidrag utgår till kommunen, kunna enligt utskottets mening inga vägande erinringar göras, särskilt som möjlighet skall föreligga för Kungl. Maj:t att i speciella fall bevilja extra bidrag.

Ordinarie bidrag skall enligt förslaget utgå endast till sådana kommuner, vilkas beräknade skattetryck överstiger 11 kronor per skattekrona och vilkas skatteunderlag per invånare understiger en viss för varje år fastställd siffra, gränsunderlaget. Utskottet, som finner den föreslagna utdebiteringsgränsen — 11 kronor — lämpligt vald, biträder vad i propositionen anförts rörande sättet för gränsunderlagets bestämmande. Anslutningen av gränsunderlaget till föregående års taxering finner utskottet ur skilda synpunkter vara ägnad att medföra påtagliga fördelar.

Utskottet biträder departementschefens förslag beträffande maximeringen och den närmare bestämningen av den procentsats, efter vilken skattelindringen skall utgå. Förslaget att skattelindringsbidragen skola bestämmas på förhand så att definitiva belopp kunna upptagas i kommunernas inkomst- och utgiftsposter hälsar utskottet med tillfredsställelse.

Vad i propositionen anförts i fråga om särskilda villkor för bidrags åtnjutande, förfarandet vid bidragstilldelning m. m. har icke givit utskottet anledning till erinran. Det vid propositionen fogade författningsutkastet föranleder icke något särskilt uttalande från utskottets sida.

Den i propositionen gjorda anslagsberäkningen finner sig utskottet kunna godtaga. I övrigt föranleder propositionsförslaget icke något uttalande från utskottets sida.

Åberopande det anförda får utskottet hemställa,

att riksdagen må

a) med godkännande av de av departementschefen i propositionen nr 44 angivna grunderna för skattelindring åt synnerligt skattetyngda kommuner bemyndiga Kungl. Maj:t att i huvudsaklig överensstämmelse med det såsom bilaga B vid propositionen fogade författningsutkastet utfärda föreskrifter i ämnet,

b) till *Bidrag till skattetyngda kommuner* för budgetåret 1951/52 under sjunde huvudtiteln anvisa ett förslagsanslag av 6 000 000 kronor.

Stockholm den 2 mars 1951.

På statsutskottets vägnar:

KARL WARD.

Vid förestående ärendes slutbehandling inom utskottet hava närvarit

från första kammaren: herrar Gustaf Karlsson, Iwar Anderson, Ohlön, Leander, Heiding, Gillström, fröken Andersson, herrar Eric Ericson, Hesselbom, Erik Gustaf Andersson, Andrée, Einar Persson, Ivar Persson, Axel Andersson och Svärd; samt

från andra kammaren: herrar Ward, Boman i Kieryd, Mårtensson i Uddevalla, Wallentheim, Svensson i Ljungskile, Lindholm, Rubbestad, Eriksson i Sandby, Staxäng, Pettersson i Dahl, Kollberg, Petterson i Degerfors, Kyling, Svensson i Alingsås och Larsson i Stockholm.